

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.391.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 11429 Pana Posła Marcina Józefaciuka, w sprawie dramatycznej sytuacji zdrowotnej, psychicznej i społecznej mężczyzn w Polsce, proszę przyjąć wyjaśnienia pozostające we właściwości Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Na wstępie należy podkreślić, że w ramach realizowanej polityki społecznej zapewniany jest równy dostęp do świadczeń i usług pomocy społecznej dla wszystkich osób, niezależnie od płci, wieku, pochodzenia czy sytuacji życiowej. Obowiązujące przepisy i procedury nie zawierają rozwiązań, które mogłyby zniechęcać mężczyzn do korzystania z dostępnych form wsparcia.

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024, r. poz. 1283, z późn. zm.) nie wyodrębnia grup osób korzystających lub ubiegających się o pomoc społeczną ze względu na płeć. Każda osoba znajdująca się w trudnej sytuacji życiowej może korzystać ze świadczeń przewidzianych w ustawie o pomocy społecznej na zasadach wynikających z przepisów ustawy i aktów wykonawczych.

Działania informacyjne i edukacyjne koncentrują się na upowszechnianiu wiedzy możliwościach korzystania z pomocy społecznej, promowaniu postawy otwartości wobec korzystania z pomocy w sytuacjach kryzysowych oraz przełamywaniu ogólnych barier w poszukiwaniu wsparcia. W prowadzonych kampaniach informacyjnych i materiałach edukacyjnych podkreśla się, że korzystanie z pomocy społecznej stanowi prawo każdego obywatela.

Prowadzona przez Rząd polityka społeczna nie utrwała ani nie promuje stereotypów dotyczących męskości – przeciwnie, kieruje się zasadą równego traktowania oraz szacunku dla indywidualnych potrzeb każdej osoby.

Odnosząc się do kwestii bezrobocia trzeba podkreślić, że w końcu czerwca 2025 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 797 tys. bezrobotnych, z czego niemal połowę (393,3 tys., co przekłada się na 49,4%) stanowili mężczyźni. Podobna sytuacja miała miejsce również w latach ubiegłych.

Problem długotrwałego bezrobocia dotykał częściej kobiet niż mężczyzn. W końcu czerwca 2025 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 175,9 tys. długotrwale bezrobotnych mężczyzn i 205,5 tys. długotrwale bezrobotnych kobiet (odpowiednio 44,7% wszystkich bezrobotnych mężczyzn i 50,9% wszystkich bezrobotnych kobiet).

W końcu czerwca 2025 r. 3,8 tys. bezrobotnych mężczyzn i 5,0 tys. bezrobotnych kobiet pobierało świadczenia z pomocy społecznej.

Bezrobotni mężczyźni rzadziej niż kobiety posiadali prawo do zasiłku (14,8% bezrobotnych mężczyzn wobec 17% kobiet).

W pierwszym półroczu 2025 r. 55 tys. bezrobotnych mężczyzn rozpoczęło udział w aktywnych formach wsparcia (prace subsydiowane, staże, szkolenia, prace społecznie użyteczne). Mężczyźni stanowili 44,6% wszystkich aktywizowanych bezrobotnych.

Dane z Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności wskazują, że w I kw. 2025 r. współczynnik aktywności zawodowej wyniósł 84,4% dla mężczyzn w wieku produkcyjnym (od 18 do 64 lat), a dla kobiet w wieku produkcyjnym (od 18 do 59 lat) 78%. Oznacza to, że mężczyźni byli grupą szerszą do kobiet reprezentowaną na rynku pracy.

Ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz. U. z 2025 r. poz. 620), której przepisy weszły w życie 1 czerwca 2025 r., wzmocniła wsparcie grup wrażliwych, w tym długotrwale bezrobotnych kobiet i mężczyzn. Zgodnie z art. 69 tego aktu osoby długotrwale bezrobotne stanowią jedną z 6 grup, których przedstawicielom przysługuje pierwszeństwo w byciu kierowanym do aktywnych form wsparcia. Podniesiono też do poziomu minimalnej stawki godzinowej wysokość świadczenia za wykonywanie prac społecznie użytecznych przez bezrobotnych korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej.

Wskazana ustawa przewiduje również zacieśnienie współpracy między urzędami pracy i instytucjami pomocy społecznej poprzez zawieranie porozumień w celu wspólnego planowania i realizacji działań kierowanych do długotrwale bezrobotnych.

Ustawa wprowadziła ponadto możliwość zlecania przez urzędy pracy działań w zakresie reintegracji społecznej długotrwale bezrobotnych instytucjom tworzącym centra lub kluby integracji społecznej albo podmiotom ekonomii społecznej, które prowadzą działalność statutową na rzecz integracji i reintegracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub podejmują inicjatywy na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym. Działania reintegracyjne realizowane są w formie indywidualnych lub grupowych porad specjalistycznych, w tym spotkań z psychologiem, warsztatów motywacyjnych, grup terapeutycznych lub grup wsparcia. Bezrobotnemu uczestniczącemu w działaniach reintegracyjnych przysługuje stypendium w wysokości 60% kwoty zasiłku dla bezrobotnych, a także możliwość sfinansowania kosztów przejazdu na zajęcia.

Informuję, że definicja osoby w kryzysie bezdomności zawarta w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1283), nie rozróżnia osób ze względu na płeć.

Zgodnie z wynikami przeprowadzonego na zlecenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w lutym 2024 r. Ogólnopolskiego Badania Liczby Osób Bezdomnych, w Polsce zdiagnozowano 31 042 osób w kryzysie bezdomności, a udział mężczyzn w tej grupie sięga 80% (24 880 osoby).

Formy wsparcia osób będących już w kryzysie bezdomności określa art. 48a ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym udzielenie schronienia następuje przez przyznanie

tymczasowego miejsca w noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych, schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi oraz w ogrzewalni.

W kontekście schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowni i ogrzewalni przeznaczonych wyłącznie dla mężczyzn to we wszystkich województwach jest ich w sumie 214 i mogą pomieścić 7 634 osoby.

W 316 placówkach tymczasowego schronienia przeznaczonych dla kobiet i mężczyzn, które są położone we wszystkich województwach znajduje się 10 942 miejsc.

Odnosząc się wprost do wsparcia oferowanego rodzicom z dziećmi wyjaśniam, że w ramach systemu pomocy społecznej funkcjonują domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży prowadzone w ramach zadań własnych samorządów powiatowych. Placówki te udzielają wsparcia matkom z małoletnimi dziećmi oraz kobietom w ciąży doznającym przemocy domowej lub znajdujące się w innej sytuacji kryzysowej. Co istotne art. 47 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej wprost wskazuje, iż wsparcie tych placówek adresowane jest również do ojców z małoletnimi dziećmi oraz innych osób sprawujących opiekę prawną nad nimi. Pomoc ojcom z małoletnimi dziećmi oferowana jest w tych placówkach w tożsamych formach i zakresie, jak innym osobom korzystającym z ich usług.

Od 1 stycznia 2024 r. realizowany jest wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028, który zapewnia pomoc zarówno dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji, jak i osobom starszym, niepełnosprawnym i o niskich dochodach.

Ze środków przekazywanych w ramach programu gminy udzielają wsparcia (w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych) osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 200% kryterium, o którym mowa w art. 8 ww. ustawy.

Osoby, które spełniają kryterium Programu, także samotni ojcowie, mogą zgłosić się do właściwego miejscowo ośrodka pomocy społecznej w danej gminie. O formie, rodzaju, i wymiarze świadczenia decyduje dyrektor/kierownik ośrodka pomocy społecznej. Decyzja podejmowana jest w indywidualnej sprawie po zbadaniu sytuacji osoby/rodziny przez pracownika socjalnego w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Pracownik socjalny, zgodnie z ustawowymi zadaniami, udziela pomocy każdej osobie znajdującej się w trudnej sytuacji, kierując się zasadą równego traktowania oraz poszanowania jej godności. Jego rolą jest wspieranie, informowanie o dostępnych formach pomocy oraz towarzyszenie w procesie wychodzenia z trudności – niezależnie od płci osoby korzystającej z pomocy.

Odnosnie do samobójstw mężczyzn oraz oferowanej im specjalistycznej pomocy, w tym psychologicznej i psychiatrycznej, odpowiedź została udzielona Panu Posłowi w ramach Interpelacji nr 11428 w sprawie marginalizacji i pomijania potrzeb mężczyzn w polityce społecznej.

Warto zaznaczyć, że w MRPiPS powołano „Zespół do spraw reformy systemu pomocy społecznej”, którego zadaniem jest wypracowanie rozwiązań systemowych podnoszących

skuteczność wsparcia świadczonego w obszarze pomocy społecznej. Zespół tworzy grono ekspertów, praktyków oraz osób ze świata nauki. W jego ramach wyodrębniona została grupa robocza ds. wsparcia i rozwoju kadr w systemie pomocy społecznej. Przedmiotem trwających obecnie prac grupy są również zagadnienia dotyczące pracy socjalnej świadczonej w ramach pomocy społecznej.

Podkreślić trzeba, że poruszone w interpelacji zagadnienia z zakresu polityki zdrowotnej i edukacyjnej wykracza poza właściwość Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Właściwi w tym zakresie są odpowiednio Minister Zdrowia i Minister Edukacji.

Informuję ponadto, że 1 lipca 2024 r. weszły w życie przepisy ustawy z dnia 15 maja 2024 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem administracji rządowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 834), na mocy których część zadań ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego przejęła Kancelaria Prezesa Rady Ministrów. Obecnie do właściwości KPRM należy m. in. realizowanie zadań z zakresu polityki senioralnej, równouprawnienia, społeczeństwa obywatelskiego oraz zagadnień związanych z przemocą.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Katarzyna Nowakowska

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/